

NICOLAE PETALA, UN GENERAL UITAT ÎN ISTORIE

Arhivele Naționale din Pitești îi păstrează generalului de divizie Nicolae Petala integral datele biografice și evoluția sa în cariera militară. Faptul că dosarul său este înscris și se păstrează în fondul D.C.I./1974, la categoria Căpitani, a indus în eroare pe cercetătorii interesați care îl căutau la capitolul Generali. Întâmplător, în documentarea noastră pentru realizarea Monografiei „Patria înainte de toate”, la Arhivele Militare Naționale, am descoperit dosarul căpitanului Nicolae Petala din care rezultă că ofițerul a evoluat în cariera militară până la gradul de general de divizie.

Nicolae Petala, fiul lui Iorgu Petala și Rucsanda Petala (născută Alevra), s-a născut la 29 august 1869 în orașul Vaslui. Nicolae Petala a trăit 78 de ani, el decedând în anul 1947, în București. Fratele lui Nicolae Petala, Constantin Petala, născut la data de 18 aprilie 1865, a îmbrățișat cariera militară, fiind avansat până la gradul de general. A comandat, în campania militară din anul 1916, Divizia a 5-a Infanterie Buzău.

Nicolae Petala a studiat la Școala primară în Vaslui, apoi la Școala Fiilor de Militari din Iași, ulterior la Școala Militară de Ofițeri Artilerie și Geniu din București, absolvită la 1 iulie 1887, apoi la Școala Specială de Artilerie și Geniu, absolvită în 1889, clasându-se al 2-lea în promoție, și apoi la Școala Superioară de Război de la Torino, din Italia, absolvită în anul 1894.

La data de 30 aprilie 1898 Nicolae Petala s-a căsătorit cu Rosetta Maria Pilat (născută în anul 1876, decedată în 1921), fiica generalului Constantin Pilat. Din mariajul lor au rezultat doi copii: Vintilă, născut în anul 1899, și Elena-Alice, născută în 1904.

Evoluția în cariera militară a fost una deosebită. La data de 1 septembrie 1887 Nicolae Petala a fost admis în Școala Militară Ofițeri Artilerie și Geniu, absolvind-o la data de 1 iulie 1889 cu gradul de sublocotenent. În notarea de serviciu întocmită de comandatul școlii, locotenentul-colonel Gramaticescu, se arăta: „*Ofițerul este inteligent, prezentabil și vioi; are bună stofă de militar și trebuie îndrumat atent*”.

Din 1890 și până în 1892 a lucrat în Școala Militară Ofițeri Artilerie și Geniu în calitate de comandant de pluton elevi. În luna mai 1892 a fost avansat la gradul de locotenent.

În anii 1892-1894 ofițerul urmează cursurile Școlii Militare de Război din Torino, Italia, încheindu-le cu rezultate bune.

După absolvirea școlii ofițerul a fost detașat la Marele Stat Major, specializându-se în realizarea lucrărilor de stat major și conducerea unei baterii de artilerie, în cadrul manevrelor regale. În notarea de serviciu, locotenentul-colonel Ștefan Stanciu arăta că „*ofițerul este inteligent, manierat în relațiile cu subordonații, colegii și superiorii*”.

În notarea de serviciu pentru anii 1896-1897 se arată: „*ofițerul are o comportare foarte bună în toate împrejurările, evidențiindu-se în procesul de instruire a subordonaților*”.

La data de 1 martie 1897 ofițerul a fost avansat la gradul de căpitan și numit în serviciu la Statul Major al Corpului 3 Armată din Galați. În notarea de serviciu Șeful de Stat Major al Corpului 3 Armată, colonelul Iarca, arăta: „*Nicolae Petala este foarte perseverent în acumularea cunoștințelor tactice generale*”.

În luna septembrie 1898 căpitanul Nicolae Petala a fost numit în funcția de comandant al Bateriei a 4-a din Regimentul 11 Artilerie Brăila. În notarea de serviciu comandantul Regimentului 11 Artilerie, colonelul Drăgulescu, aprecia: „*Ofițerul este foarte bun instructor al ostașilor săi, se îngrijește atent de nevoile lor materiale și de sănătatea lor*”.

Din luna decembrie 1898 și până în luna iunie 1899 căpitanul Nicolae Petala a fost atașat militar în cadrul Ambasadei Române din Viena.

Din anul 1899 ofițerul a fost trimis la instruire în Regimentul 38 Infanterie Brăila. În această unitate căpitanul Nicolae Petala, „*s-a dovedit a fi un bun infanterist, muncitor, cu o comportare și ținută militară bună. A îndeplinit și funcția de comandant la Școala Batalionului și s-a remarcat și-n Școala Regimentului*”, arăta comandantul unității.

În perioada 16 octombrie 1900 – 1 aprilie 1901, căpitanul Nicolae Petala a îndeplinit funcția de comandant de companie în Batalionul 3 Vânători de Câmp din Ploiești, „*desfășurând foarte bine activitățile de instruire și ședințele de trageri cu armamentul din dotare. Este un prea bun ofițer din toate punctele de vedere*” după cum aprecia comandantul unității, colonelul Negruzzi.

De la data 1 aprilie 1901 și până la data de 16 februarie 1902, ofițerul a lucrat în Școala Militară de Infanterie în calitate de ajutor profesor și de comandant companie elevi.

Începând de la 1 martie 1902 ofițerul a fost mutat în Regimentul 21 Infanterie Ilfov. Și aici ofițerul „*a dovedit că are calitățile necesare pentru cariera militară. Și-a îmbogățit bagajul de cunoștințe în arma infanterie. Ofițerul este inteligent, foarte robust pentru eforturile în arma infanterie*”. Drept urmare, ofițerul rămâne definitiv în Arma Infanteriei, arăta colonelul V. Zottu.

La data de 1 septembrie 1902 căpitanul Nicolae Petala a fost trimis la specializare în Școala Militară Ofițeri Cavalerie din Torino. La încheierea cursurilor a fost apreciat ca fiind „*un ofițer distins sub toate raporturile, născut pentru infanterie și cavalerie*”, după cum nota colonelul V. Zottu.

În anul 1903 căpitanul Petala a lucrat în Regimentul 3 Infanterie Râmnicu-Vâlcea. A participat cu mult entuziasm la Manevrele Regale, fiind notat de comandantul Diviziei 3 Infanterie, generalul Cica, cu calificativul „foarte bine”.

În ziua de 10 martie 1904 ofițerul a fost avansat la gradul de maior și numit atașat militar în cadrul Ambasadei Române din Sofia. Anual trimitea de la Sofia rapoarte competente despre Armata Bulgară, fiind apreciat cu calificativul „foarte bine” de către generalul Tătărescu, Șeful Statului Major General.

În perioada 1 octombrie 1906 – 16 aprilie 1908 Nicolae Petala a fost atașat militar la Ambasada Română din Italia.

La începutul anului 1907, maiorul Nicolae Petala a fost mutat în Regimentul 5 Infanterie Giurgiu. În notările de serviciu pentru anii 1906-1908, se arăta că „*ofițerul posedă o judecată fină, o deosebită cultură militară și generală și cunoașterea temeinică a evenimentelor politico-militare*”, după cum aprecia comandantul Regimentului 5.

La începutul anului 1909 maiorul Nicolae Petala a fost mutat în Regimentul 11 Infanterie Galați și apoi, la 1 aprilie 1910, a fost detașat la Ambasada Română din Sofia.

În ziua de 10 mai 1910, Nicolae Petala a fost avansat la gradul de locotenent-colonel și mutat, la data de 4 iunie 1910, în Statul Major al Diviziei 4 Infanterie din București.

La data de 16 octombrie 1910 ofițerul a fost numit la comanda Batalionului 2 Vânători de Câmp din București, fiind apreciat de către generalul Costescu, comandantul Diviziei a 3-a Infanterie, cu calificativul „foarte bine” pentru conducerea unității.

În anii 1911 și 1912 locotenent-colonel Nicolae Petala a comandat „foarte bine” Regimentul 40 Infanterie „Călugăreni”, dislocat în București.

La data de 1 aprilie 1913 Nicolae Petala a fost avansat la gradul de colonel și a comandat Regimentul 40 Infanterie „Călugăreni” în al 2-lea Război Balcanic, fiind notat „foarte bine” de către comandantul Brigăzii 17 Infanterie, colonelul Simionescu.

După încheierea celui de-al 2-lea Război Balcanic, colonelul Nicolae Petala a fost numit șef de stat major al Corpului 2 Armată București și, în luna mai 1914, la Corpul 3 Armată Galați. În notarea de serviciu pentru anul 1914, comandantul Corpului 3 Armată aprecia că „*ofițerul are calitățile necesare pentru a fi numit comandant de brigadă*”.

În anul 1915 colonelul Nicolae Petala a fost numit la comanda Brigazii 15 Infanterie din Galați. Generalul Cihoschi îl aprecia: „*ofițerul poate face față marilor campanii militare*”.

La data de 1 iulie 1916 colonelul Nicolae Petala a fost avansat la gradul de general de brigadă, I.D.R. Nr. 2440/27.06.1916. Generalul Nicolae Petala a condus Brigada 15 Infanterie în campania militară din anul 1916.

După rănirea gravă a generalului Ion Dragalina, în zona mănăstirii Lainici, pe Valea Jiului, generalul Nicolae Petala a comandat Armata I-a Română în perioada 12-21 octombrie 1916.

În anii 1917 și 1918 Nicolae Petala a comandat Corpul 1 Armată la Mărăști și Oituz, având în subordine Divizia a 2-a Infanterie Craiova și Divizia a 11-a Infanterie Slatina. După încetarea luptelor de la Mărășești a asigurat stabilitatea graniței României.

La data de 10 mai 1918 Nicolae Petala a fost avansat la gradul de general de divizie, I.D.R. 1106/1918 și a fost numit la comanda Corpului 4 Armată Iași, I.D.R. 1240/1918.

În anul 1920 generalul de divizie Nicolae Petala a fost numit la comanda Corpului 6 Armată Cluj, I.D.R. 2643/1920. În această funcție a întreprins măsuri ferme de refacere a cazărmilor, a efectivelor, a completat mijloacele de luptă și a intensificat instruirea efectivelor unităților militare din Transilvania, pentru a fi în măsură să apere granițele Statului Național Unitar Român.

La data de 1 aprilie 1925 generalul de divizie Nicolae Petala a fost numit Inspector General 3 pe Armată, I.D.R. 1192/1925.

În ziua de 4 aprilie 1926 generalul de divizie Nicolae Petala a fost numit Inspector General 2 pe Armată, I.D.R. 1909/1926.

În perioada 1921-1928 Nicolae Petala a fondat la data de 1 mai 1921 ziarul „Cultura Poporului” și a fost director al ziarului.

Nicolae Petala s-a pensionat în anul 1930 și după pensionare a fost senator de drept.

În decursul carierei militare Nicolae Petala a fost decorat cu Ordinal „Steaua României” în grad de ofițer (1912), Ordinul „Coroana României” în grad de comandor (1909), Medalia „Avântul Țării” pentru Campania din 1913, medalia Crucea „Meritul Sanitar” (1912) și alte ordine și medalii românești și străine.

NOTE:

1. General-locotenent dr. Ilie Ceaușescu ș.a., Istoria militară a poporului român, vol. V, Editura Militară, București, 1988.
2. General-colonel Vasile Milea ș.a., România în anii primului război mondial, Editura Militară, București, 1987.
3. Constantin Kirițescu, Istoria războiului pentru întregirea României (1916-1919), Editura Karta-Graphic, Ploiești, 2014.
4. Arhivele Militare Naționale Pitești, Fond D.C.I./1974, Dosar nr. 12.172/1911.

col. (rtr.) Constantin Chiper
lt. (rez.) ing. Neculai Ursu